

**In Hoc Libello Pontificii Ora||toris continetur legatio, in
co[n]uentu Noremburgensi,|| Anno. M. D. xxij. inchoato,
sequenti vero finito ex-||posita, vna cum instructione ab
eodem legato|| ...**

Hadrian <VI., Papst>

Noremburgæ, 1523

VD16 K 320

58 Q[ue] Iniqve Laicis Ivdicibvs Prebeatvr occasio ab ecclesiasticis,
subditor[u]m suor[um] pete[n]di missione[m].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65406](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65406)

ob causas ciuiles ac plane prophanas, ad ecclesiasticum tribunal, refragantibus omnibus etiam iuribus, pertrahere adnituntur, quum tamen maxime conueniat, ac iure non ignoto sit, quod expressim cautum, actorem rei, forum sequi debere.

QVO PACTO MAGISTRATVVM

ciuiliū subditi, propter debitam pecuniam, ad iudicia ecclesiastica pertrahantur.

17 Præterea ecclesiastici sapiuscule laicorum subditos ob debita pecuniaria, coram ecclesiastico iudice in ius vocant, ac pregrauis eorum iudiciorum ordine eosdem inibi vexant atque excutiunt, licet a ciuili magistratu, adeoque iudice reorum ordinaria iustitia, iurisque debita executio eis nunquam fuerit vel denegata, vel diutius quam par sit, procrastinata, fitque ita peractorum, ut dictum est, petulantiam, quia conuenti iudicio ecclesiastico laici, varios ob casus ius suum non ita examissim vel deducere per imprudentiam, vel non probare per simplicitatem, nouerunt, neque edocti sunt, ut in prætentam pronuncientur excommunicationem, ac irreparabilem rerum suarum perducantur detrimentum, perniciem & iacturam.

QUE INIQVE LAICIS IUDICIBVS PREBEATVR

ocasio ab ecclesiasticis, subditorum suorum petendi missionem.

18 INSVPER & alias ob plures causas illicitas, a iudicibus ecclesiasticis contra personas laicas emittuntur citationes ac monitoria: quantum tales iudices, publica etiam testante fama, indubitanter perspectum habeant, vocatos ita in ius ad ditionis suae terminos minime pertinere, illosque ad ordinarium ius remittendos fore. Quod ipsum quoque laicorum subiectis non ferendis modis, graue onerosumque est. Nam et si causæ, personæque tales ad instantiam magistratuū ciuiliū ac laicorum superiorum petitionem, tandem ad ius dicentis laici ordinarium remittantur tribunal, nihilominus tamen ita immerito in ius vocati, grauius onerantur impedij, damnis, & expensis, eo quod superiores suos laicos, quos non raro ultra centesimam

mum lapidem peregre abesse cōtingit, primum requirere, dehinc literas missionum ab his impetrare, ac tandem eas ipsas iudicibus ecclesiasticis mittere cogantur: interim nuncijs ad hoc conductis erogāda est pecunia, cessandum a quotidianis operibus, ferendę impense, itinerum atq; aduocatorū, Q; si forte superiores suos in ius vocati nō continuo implorauerint, missionum literas impetrarint, easq; iudicibus predictis transmiserint, ac ad monitionē vsq; processum interea fiet, iam ecclesiastici iudices vel requisiti hinc a vocatorū superioribus, quæcunq; tandem in ius vocati sit causa, remittere tamen ita vocatos atq; admonitos ad ordinarium iudicem laicum recusant,

Q; IUDICES ECCLESIASTICI CAVSAS

aliquot speciales, licet laicas, ita suæ afferant ditioni, vt omnino eas remittere nolint.

Quum apud ecclesiasticum iudicem ob decerptum virginitatis florem; item ob illegittime natorum, hoc est naturalium liberum statum, aut seruientium mercedem, viduarumue, quæcunq; etiam iudicio ventilantur causæ, contra laicos reos, tū vel interpellati a litigantium laicorum superioribus, iudices ecclesiastici, terminum tamen sistendi iure, nec circumducere, aut ad se in ius vocatos, ordinariæ iurisdictioni vt remittāt, precibus induci possunt.

DE ALIIS ILLICITIS ET INVTILIBVS
expensis causarum prophanarum, quæ ad Ecclesiasticos iudices trahuntur, ac denuo remittuntur.

Ad hæc, quum laicus coram iudice ecclesiastico, vt supra dictum est, inique in ius vocatur, demumq; ad petitionem iudicis ordinarij remittitur, tunc temere agentis procurator, qui tam male in ius vocari fecerat laicum reum, mercedem suam, a conuento, qui tamen temere ad vetitum tractus fuit iudicium, petit, cogiturq; dehinc excōmunicationis poena innocēs ille vltra expensas, quas ob malam in ius vocationem

E iij